

DOCUMENT MARC PER A LA CONSTITUCIÓ DE LA XARXA LOCAL D'INFÀNCIA A MARTORELL

1. Plantejament inicial:

Actualment a Martorell disposem d'un nombre important d'equipaments professionals i d'entitats ciutadanes, que des de diferents sectors, estan al servei de les famílies per ajudar-les a exercir la funció de criança i educació dels seus fills i filles. Tots ells formen una **atapeïda xarxa informal** de serveis que donen resposta a les necessitats socials, educatives, de salut i d'altre naturalesa dels infants al municipi. Aquestes intervencions es realitzen actuant directament sobre els infants i llurs famílies, o amb la col·laboració d'altres sectors del municipi que intervenen sobre la mateixa població.

Amb la proposta de **formalitzar el treball en xarxa al municipi**, es vol establir un sistema de suport mutu entre tots els equipaments i entitats que des de diferents sectors treballen en l'àmbit de la infància a Martorell. De manera que es faciliti la coordinació i el aprofitament dels recursos de l'entorn, tant professionals com els que aporta la pròpia ciutadania (entitats, grups ajuda mútua, voluntariat,...).

El treball en xarxa, **és una estratègia d'intervenció intersectorial i comunitari**, de tipus relacional que necessita, per una banda un **compromís polític** per liderar el procés i, per una altra banda l'assignació d'unes **hores professionals** des de l'estructura municipal que ha d'exercir el liderat, per tal de fer confluïr els interessos dels diferents agents implicats i desenvolupar activitats per fer mantenir el compromís entre els implicats.

El **motiu que desencadena** el treball en xarxa pot ser molt variat, com per exemple: elaborar un catàleg de recursos intersectorial, una documentació intersectorial per fer reflexionar a les famílies sobre el concepte d'infant i d'educació i criança, realitzar un diagnòstic intersectorial de situació de la infància al municipi, etc. Però per lligar un compromís més consistent, cal que cada equipament professional o entitat cívica visualitzi clarament uns **beneficis propis significatius**, que moltes vegades convé donar-los a conèixer per part de qui impulsi o vulgui liderar el procés. Aquests beneficis són:

- **S'afavoreix un major coneixement de les característiques específiques de la població a qui s'adreça el servei.** Es pot aconseguir amb bescanvi d'elements d'anàlisi estratègica i de diagnòstic, observats des de la visió especialitzada i experimentada de cada equipaments o entitats, la qual cosa facilita una visió més completa i global de la població comuna objecte d'intervenció i de l'entorn municipal.
- **Es millora la cooperació entre equipaments i/o entitats.** L'aproximació i el manteniment d'una comunicació continuada i el coneixement mutu entre els membres dels diferents equipaments i entitats, genera una relació de confiança a partir de la qual facilita elaborar un llenguatge i un projecte comú. Així s'afavoreix la recerca, la formació conjunta i el reforç mutu que generarà

sinèrgies, les quals produiran un major impacte sobre la població.

- **S'aprofiten els recursos de la comunitat.** El grau actual de desenvolupament de gairebé tots els equipaments, la dificultat per obtenir més recursos propis i l'exigència de donar resposta a les necessitats emergents, fa que s'hagi de trobar recursos externs sense cost econòmic, com poden ser la cooperació amb altres equipaments professionals, amb entitats ciutadanes, amb grups de suport social o d'ajuda mútua, etc.
- **S'incideix sobre l'arrel dels problemes.** Un equipament sol o aïllat dels altres o de les administracions competents, és ineficaç per incidir sobre riscos de l'entorn o febleses de la població que actuen negativament sobre els serveis dispensats. Tal com pot ser la publicitat enganyosa, els hàbits consumistes, els accelerats ritmes de vida, ... Per ser eficaços en l'abordatge d'aquests aspectes, cal un anàlisi global i una intervenció local sinèrgica entre els equipaments, les entitats i la complicitat dels líders de la comunitat.
- **S'augmenta l'equitat en l'accessibilitat dels serveis.** La coordinació entre equipaments i entitats d'una localitat facilita la derivació a un recurs més especialitzat a partir de la detecció d'una necessitat assistencial descoberta per un equipament d'atenció general o, també, les entitats ciutadanes o els equipaments professionals que realitzen treball a domicili o comunitari són qui detecten i orienten a persones molt necessitades que no accedeixen a cap equipament per diferents motius. Aquestes persones passives, no demandants, conformen les *bosses de necessitats silencioses, el quart mon*, on també es troben infants desatesos, en situació de maltractament social. Això permet reduir el que en el sector de Serveis Socials es coneix com *l'efecte Mateu*, és a dir, orientar la prestació dels serveis als grups de població que més ho demanin, produint un efecte robatori sobre els que més ho necessiten. Aquesta intervenció s'emmarca en les accions positives per prevenir o tractar situacions d'exclusió social.
- **S'influeix en la innovació de la cultura d'infància.** El fet de compartir el concepte d'infant, establir un llenguatge comú i coordinar la manera de com donar suport a les famílies, genera les condicions adequades perquè penetri, dins de la xarxa de comunicació entre tots els agents implicats en l'atenció a la infància, uns missatges innovadors, coincidents i prolongats en el temps i en l'espai, prou potents, per ajudar a replantejar a les famílies el seu concepte d'infant, de criança i d'educació i, així innovar la cultura d'infància de la localitat.

I **per consolidar** el treball intersectorial en xarxa caldrà establir una **planificació participativa** entre tots els agents implicats i dotar-se d'una **mínima estructura organitzativa** per fer viable i sostenible aquest procés.

2. Història del treball en xarxa:

A Martorell hi ha una antiga tradició d'atenció a la petita infància. A l'any 58 una família va cedir un terreny a la parròquia per ús d'equipaments per atendre infants petits de famílies treballadores (Parroquial), als anys 60 apareix una iniciativa privada (Patufet) i finalment la primera municipal a l'any 75.

Des de l'àmbit d'educació, s'inicia als anys 90 un treball en xarxa dels diferents agents en els que el seu treball diari, incideix directament sobre els petits infants i les seves famílies. L' EAP, LIC i inspecció (Serv. Educatius Gener.) direccions dels centres educatius, el CDIAP, educadors Socials de la Regidoria de Serveis Socials, Tècnics de Joventut i recentment també de Participació ciutadana, medidora familiar i SAI (Serveis d'atenció a l'immigrant). I a principis de l'any 2002 la dinamització d'aquest treball en xarxa compta amb el suport de l'Àrea d'Educació de la Diputació de Barcelona.

3. Missió de la Xarxa:

Promoure i recolzar accions per a garantir el desenvolupament dels infants entre 0 i 6 anys a Martorell, a partir de la participació activa de les famílies i totes les persones dels diferents àmbits implicats.

4. Configuració de la xarxa local d'infància:

A continuació es presenta una taula amb els diferents nòduls que conformen la xarxa local d'infància a la ciutat, agrupats pels sectors més importants

SECTORS			
EDUCACIÓ	SERVEIS SOCIALS	SALUT	ALTRES SECTORS
Espai Nadó Llar d'Infants Pont Estels Llar d'Infants Les Torretes Llar d'Infants La Vila Llar d'Infants Parroquial Llar d'Infants El Patufet CEIP Els Convents CEIP J Echegaray CEIP J R Jimenez Col·legi La Mercè CEIP Lola Anglada CEIP Mercè Rodoreda CEIP V Alexandre CEE MD Pontarró AMPAs Llar d'Infants AMPAs Escoles Serveis Educatius : CRP, EAP, LIC, CREDA. Inspecció Educació Cons. Comarcal Educació Programa de Mediació Centres Privats de Reeduació	Equip Municipal d'Atenció Primària : - Treballadores Socials - Educadors Socials - Treballadora Familiar - Servei d'Atenció a la Dona - Centre Obert Tope i Tope La Vila EAIA Servei Municipal d'Atenció a l'immigrant	Àrea Bàsica de Salut ICS (CAP Buenos Aires, CAP La Vila, CAP Torrent de Llops) : - Servei de Pediatria - Servei d'Infermeria pediàtrica - Llevadores - Odontologia Hospital Comarcal Sant Joan de Déu : - Neonatologia - Pediatria CDIAP CSMIJ Regidoria de Salut Centres Mèdics Privats	Patronat Mpal de Cultura : - Biblioteques - Escoles municipals : Música, Arts Plàstiques, Idiomes. - Museus - Teatre infantil Patronat Mpal d'Esports: - Natació prenatal - Natació bebès - Psicomotricitat Regidoria d'Infància i Joventut. Regidoria de Participació Ciutadana. Mitjans de Comunicació (premsa, radio, web mpal.) Entitats lleure infantil : - Esplai Guspira - Assoc. Escoltes Joan XXIII - Colònies Martorell-Montserrat Ludoteques Grup de Criança Natural Lliga de la Llet Guàrdia Urbana Jutjats Greu Roja Càrites Martorell

Per construir una xarxa amb els equipaments, les entitats i les famílies del municipi de Martorell, cal garantir una plataforma de suport, de manera que els professionals i les persones que vulguin treballar en xarxa, no els hi suposi una major exigència de treball, sinó que la seva aportació sigui coordinada, recollida, ordenada i amplificada per uns professionals amb la dedicació necessària i retribuïda. Per tant cal organitzar una mínima estructura organitzativa eficient, planificada, avaluada i que generi una sèrie d'indicadors per comprovar la millora contínua de la cultura d'infància de la població, la qual cosa contribuirà en la millora de l'atenció de l'infant en cada família i en el conjunt del municipi.

4. Anàlisi estratègica:

Per tal de definir una estratègia més adaptada a la situació de l'entorn del municipi, caldria aprofundir en l'anàlisi estratègica del nostre entorn, per a la qual cosa proposem que durant la Jornada de constitució s'aprofundeixi conjuntament amb aquesta anàlisi seguint la següent taula.

Per tenir una visió global es presenten quatre elements estratègics (debilitats, fortaleses, amenaces i oportunitats) dividits en dos centres d'interès. Un engloba les condicions internes de la xarxa fen referència a tots els aspectes relacionats amb els equipaments i entitats que conformen la xarxa local d'infància. L'altre fa referència a les diferents condicions de l'entorn de la xarxa. A cada apartat recollim alguns elements d'anàlisi :

ANÀLISI ESTRATÈGICA DE L'ENTORN

AMENACES (DIFICULTATS)	OPORTUNITATS
<ul style="list-style-type: none"> - Ritmes de vida acceleradament canviants. - Estructures familiars nuclears sense suport de la família extensa. - Manca de conciliació de la vida familiar i laboral - Els pares, les famílies s'angoixen davant l'exigència vers als seus fills de la societat i els professionals. Veuen als professionals que atenem als seus fill com a opositors. - Manca de temps, de temps en quantitat i qualitat. La societat no troba temps per fer el que és important. - La llei de protecció de dades dificulta el treball en xarxa dels professionals. - Manca de reconeixement del paper/rol que ocupa cadascú (pares-professionals). 	<ul style="list-style-type: none"> - Suport institucional per al treball intersectorial (Alcaldia, Diputació..) - A nivell local : llei de barris, creació de la comissió per a la redistribució de l'alumnat, nous equipaments (salut, educació) - Normatives i estudis sobre infància : debat de la nova Llei d'Infància a Catalunya, regulació de l'educació infantil de primer cicle, etc - Hi ha cada cop més reconeixement entre les institucions. Es comença a entendre que sumar afavoreix a tots. - La xarxa és l'oportunitat de compartir. - A partir del coneixement del professionals de la xarxa podem treballar amb una altra mirada amb les famílies. - La xarxa proporciona riquesa als professionals d'un sector que ens formem amb d'altres professionals (diferents punts de vista).

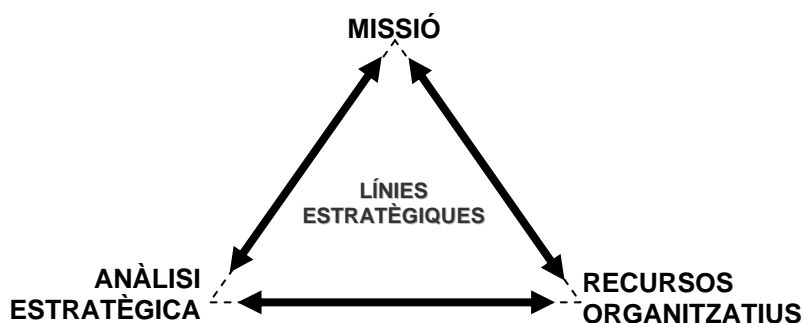
ANÀLISI ESTRATÈGICA DE LES CONDICIONS INTERNES DE LA XARXA

DEBILITATS	FORTALESES
<ul style="list-style-type: none"> - Gran demanda assistencial que provoca saturació i dificulta la participació i col·laboració intersectorial. - Manca d'un llenguatge comú dels diferents equipaments i entitats relacionades amb la infància. - Poca experiència en divulgació en temes de criança i educació dirigits a la ciutadania - Desconeixement entre els diferents àmbits : institucions, servei i entitats (què estem fent cadascú ?) - Visió tancada (som expert en allò del nostre àmbit) - Manca de concreció en projectes de treball de coordinació que ja s'estan realitzant. - Dificultat en transmetre la il·lusió a la resta del grup de professionals, relacionat amb la resistència al canvi d'alguns d'ells. - Manca de relació-comunicació que pot generar desconfiança entre professionals. - Diferents maneres de fer als diferents àmbits. - Gran quantitat de persones per coordinar-se per aconseguir un objectiu comú. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bona predisposició a treballar en xarxa des dels diferents equipaments professionals i entitats ciutadanes. - Experiència de treball en xarxa en l'àmbit de l'adolescència. - Gran demanda de serveis culturals, esportius i recreatius. - Proximitats entre equipaments i entitats que treballem per a d'infància i les seves famílies - La diversitat d'àmbits i l'experiència de treball dels diferents serveis aporten riquesa i recursos. - Es veu la necessitat <i>d'obrir la mirada</i> més enllà del nostre propi àmbit. - Es veu la necessitat de coordinació (compartim problemes) i la necessitat de rendibilitzar mitjans i esforços. - Creure en un objectiu comú - La família com a ens vinculat entre serveis - El desig de coneixement mutu i de trencar barreres entre entitat i serveis - La necessitat per part dels professionals de millorar la comunicació i el treball en equip amb trobades.

En general hi ha una bona predisposició al treball en xarxa, però hi ha una situació de saturació dels equipaments, degut a que hi ha un increment de demanda per augment del nombre de població i de la seva sensibilització per cercar un major grau de benestar, la qual cosa no va acompanyat, d'un increment directament proporcional dels recursos humans als equipaments professionals.

5. Línies estratègiques i actuacions:

Les línies estratègiques correspondran als elements substantius que es vulguin desenvolupar des de la xarxa, que alhora també estaran condicionades per l'anàlisi estratègica, la missió i els recursos disponibles. Per tant hi haurà una triangulació entre:

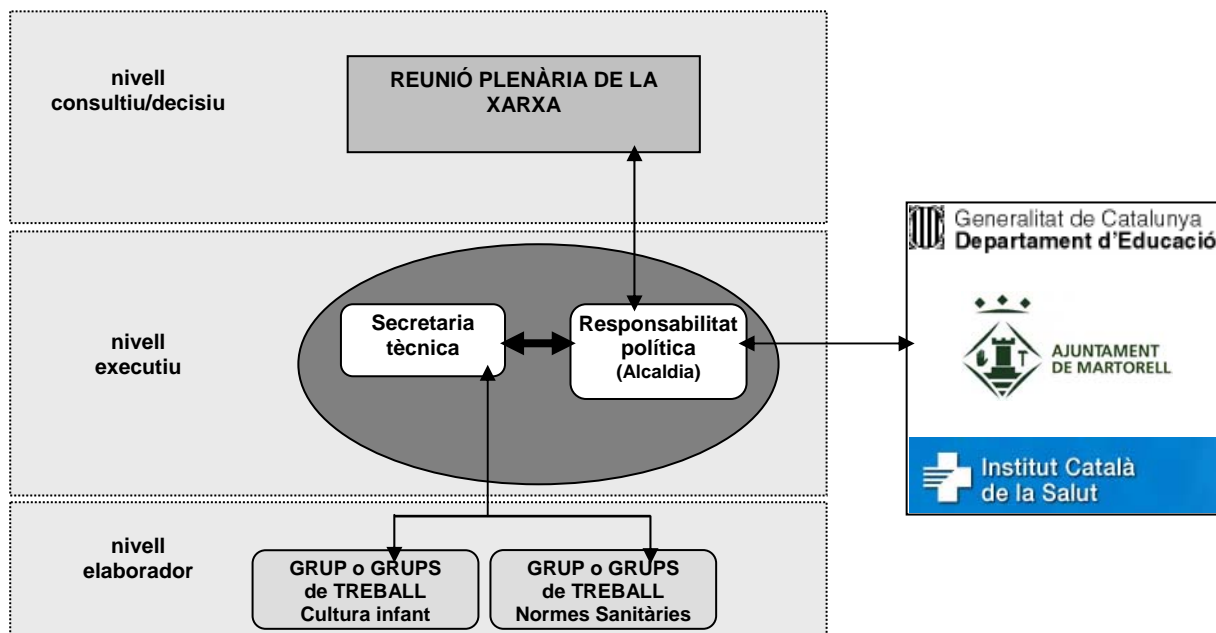
Les propostes de millora s'han de transformar en objectius avaluable i els agrupem en les tres línies estratègiques definides: coordinació d'equipaments i entitats, elaboració d'un llenguatge comú intersectorial i activitats intersectorials amb famílies.

ACTUACIONS PER LÍNIES ESTRATÈGIQUES		
COORDINACIÓ EQUIPAMENTS I ENTITATS	ELABORACIÓ DE LLENGUATGE COMÚ INTERSECTORIAL	ACTIVITATS INTERSECTORIALS AMB LES FAMÍLIES
<p>Creació d'una guia de recursos i/o serveis per permetre un millor coneixement i un pas previ a les coordinacions.</p> <p>Suport virtual mitjançant la creació d'una pàgina web i espais de discussió interprofessionals</p> <p>No abusar de les jornades, ja que és un element molt important de coordinació però comporta molt temps</p> <p>Creació d'un telèfon de la infància per atendre i orientar famílies i professionals.</p>	<p>Crear un grup de treball per a preparar unes reflexions sobre el concepte d'infant i d'educació que promocionin un debat sobre la cultura d'infància entre la ciutadania.</p> <p>Crear un grup de treball entre llar d'infants, Servei de Pediatria de les ABS i de l'hospital per definir unes normatives sanitàries per a les famílies usuàries dels serveis educatius de la primera infància</p> <p>Formació conjunta intersectorial. Evitar formacions d'un sol col·lectiu</p> <p>Agilitzar els protocols d'actuació conjunta i que puguin ser revisables i avaluables.</p> <p>Creació d'espais d'atenció interdisciplinaris (finestreta única) per donar un únic missatge i evitar la desorientació de les persones.</p> <p>Activar jornades de portes obertes entre professionals.</p>	<p>Creació espais comuns de formació a les famílies</p> <p>Aprofitament del Pla Educatiu de l'Entorn per a potenciar treball amb famílies</p> <p>Difusió de documentació sobre la promoció de la cultura de la infància</p> <p>Disseny d'una WEB per a famílies</p> <p>Aprofitar la gran demanda de les famílies en l'àmbit sanitari per introduir el treball dels altres àmbits.</p> <p>Crear estratègies per accedir a aquelles famílies no demandants.</p>

6. Organització i funcionament :

Per garantir una visió intersectorial cal anar compartint les diferents visions de les Àrees Municipals d'Educació, de Serveis Socials i de Salut. S'haurà d'analitzar la possibilitat d'establir un **nucli impulsor** de la xarxa formalitzada per les tres Àrees municipals esmentades. El nucli impulsor haurà d'estar conformat per un **àmbit polític** de caire decisiu i per un **àmbit tècnic** de caire executiu, que coordini, dinamitzi i representi la xarxa que actuï com secretariat tècnic. Establint una estructura organitzativa de tres nivells que podrien ser: el *consultiu/decisiu*, l'*executiu* i l'*elaborador*.

L'estructura organitzativa de la Xarxa es podria esquematitzar de la següent manera:

La **responsabilitat política** estarà formada pel lideratge polític de la xarxa. Intervenen els responsables polítics de tres institucions i dins l'administració municipal els diferents regidors implicats, tots ells implicats sota el lideratge de l'Alcaldia.

A la **reunió plenària de la xarxa** estan convidades totes les persones vinculades a la xarxa procedents dels equipaments professionals o les entitats ciutadanes. Te la finalitat d'aprovar els pla de treball i la memòria anual i els seus objectius seran establir complicitats entre entitats i serveis, compartir experiències, possibilitar espais de formació i consensuar línies estratègiques. Es pot reunir amb una baixa periodicitat, semestral o anual. També pot haver-hi formats diferents de fer la reunió plenària: assemblea, jornada de treball, taula rodona, etc.

La **secretaria tècnica** ha de garantir la coordinació de tots els òrgans de la xarxa, ha de convocar i fer les actes de les reunions de treball, actuant com ànima de la xarxa i grup impulsor. Estarà formada per quatre o cinc persones que representen els diferents sectors, amb una persona que actuï com a secretari.

Els **grups de treball** seran els òrgans elaboradors dels continguts que s'acordin. Els objectius estaran definits a l'estructura del pla de treball. Es recomanable que siguin grups a termini, per a realitzar projectes i accions concretes. Un cop finalitzat s'avalua el treball es lliura el treball realitzat i es fan propostes a la xarxa. Cada grup de treball tindrà un coordinador procedent de la Secretaria Tècnica.

Es proposen els següents grups de treball : Cultura infant/família, Salut de l'infant i grup de treball per l'establiment de comunicació entre diferents serveis i un llenguatge comú.